Hukuk Bölümü 2013/1817 E. , 2013/2022 K.

- **DAVA, ANKARA BÜYÜKŞEHIR BELEDIYESI EĞITIM VE KÜLTÜR DAIRESI BAŞKANLIĞI TARAFINDAN DÜZENLENEN BELMEK KURSLARINDA, IMZALADIĞI TAAHHÜTNAMEYE ISTINADEN USTA ÖĞRETICI OLARAK GEÇICI GÖREVLI STATÜDE ÇALIŞMAKTA IKEN GÖREVINE SON VERILEN DAVACININ, IŞ AKTININ FESHI NEDENIYLE, KIDEM TAZMINATI, ÜCRET, EKSIK ÖDENEN ÜCRET, ÜCRETLI IZIN, IHBAR TAZMINATI VE ILAVE TEDIYE ALACAKLARININ ÖDENMESI ISTEMIYLE AÇTIĞI DAVANIN, ADLİ YARGI YERİNDE ÇÖZÜMLENMESI**
  - UYUŞMAZLIK MAHKEMESİNİN KURULUŞ VE İŞLEYİŞİ HAKKINDA KANUN (2247) Madde 19

"İçtihat Metni"

Davacı : M.G.

Vekilleri : Av. T.T., Av. B.K., Av. H.B., Av. B.G.T.

Davalı : Ankara Büyükşehir Belediye Başkanlığı

Vekili : Av. K.V.

O L A Y : Davacı vekili dava dilekçesinde özetle; emekli olan davacının 07.10.2003 tarihinden itibaren Ankara Büyükşehir Belediyesi Eğitim ve Kültür Dairesi Başkanlığının Eylül ayı başından Haziran ayı sonuna kadar düzenlediği BELMEK kurslarında "Kırkyama Usta Öğretici" olarak görev yaptığını, 30.06.2012 tarihinde emekli olması nedeniyle artık yeni sezonda kurs verdirilmeyeceği söylenerek iş akdinin feshedildiği, davacının, işe başlamasından itibaren kendisine "taahhütname" imzalatıldığını; bu belgede, 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 176. maddesinde düzenlenen ders ücreti karşılığı çalışacağı, çalışacağı süre boyunca ücret ödeneceği, verdiği aylık ders ücretinin 7,30 bölünerek bulunacak gün sayısının sigortalı primine esas gün sayılacağının belirtiliği halde ders saat ücretlerinin eksik kuruşlandırılarak ödenmesi, hafta tatili günleri için çalışılmadan ödenecek ücretin ödenmemesi ve sürekli yenilenen iş sözleşmeleri ile fiili çalışması 7 tam yılı aştığı halde kullandırılması gereken yıllık ücretli izin haklarının kullandırılmadığını ileri sürerek, davacının, çalışma süresi içerisinde, aşağıda belirtilen kalemlerden alacak miktarlarının tespiti ile fazlaya ilişkin ve başkaca talep hakları saklı tutularak; 100 TL kıdem tazminatı, 20.000,00 TL eksik ödenen ücret, 100,00 TL ücretli izin alacağı, 100,00 TL ihbar tazminatı, 5.200,00 TL ilave tediye alacağı olmak üzere toplam 25.500,00 TL alacağın; kıdem tazminatı, eksik ödenen ücret, ücret alacağının en yüksek banka mevduat, ihbar tazminatı, ücretli izin alacağı, ilave tediye alacağının adi kanun faizi İle birlikte davalıdan alınarak davacıya verilmesine; hüküm altına alınacak alacaklarına kıdem tazminatına akdin feshi, ihbar tazminatı, ücretli izin alacağı, ilave tediye alacağı, eksik ödenen ücret, alacağına ise dava tarihinden itibaren faiz yürütülmesine karar verilmesi istemiyle 25.09.2012 tarihinde adli yargı yerinde dava açmıştır.

ANKARA 4. İŞ MAHKEMESİ: 01.03.2013 gün ve E:2012/1015 K:2013/291 sayılı kararında "…davacının, davalı Ankara Büyükşehir Belediyesi Eğitim ve Kültür Daire Başkanlığının düzenlediği Belmek kurslarında 657 sayılı yasanın 89 ve 176 maddeleri uyarınca ek ders ücreti karşılığı Usta Öğretici olarak çalıştığı, her eğitim dönemi başında Belediye Encümeninden karar alındığı ayrıca başkanlık makamının oluru ile işe başlatıldıkları davacının kabulünde olduğu gibi uyuşmazlık dışıdır.

Netice itibariyle yukarıda belirtilen 657 sayılı yasanın 89. ve 176. maddeleri ve Yargıtayın usta öğreticiler konusunda verdiği ilkesel kararlar bir değerlendirmeye tabi tutulduğunda davacının statü hukukuna tabi olduğu, uyuşmazlığın çözüm yerinin idari yargı olduğu…" gerekçesiyle yargı yolunun caiz olmaması nedeniyle HMK 114/b-115/2 maddeleri uyarınca davanın usulden reddine karar verilmiştir.

Mahkemece verilen görevsizlik kararı davacı vekili tarafından temyiz edilmiştir.

YARGITAY 22. HUKUK DAİRESİ: 27.05.2013 gün ve E.2013/10971 K:2013/12400 sayılı kararı ile yerel mahkemenin kararını onamış, davacı vekilinin karar düzeltme talebi de aynı daire tarafından 01.10.2013 gün E:2013/23238 K:2013/20509 sayılı kararı ile reddedilerek görevsizlik kararı kesinleşmiştir.

Davacı vekili bu kez, aynı gerekçelerle davacının davalı belediyede ne surette ve hangi statüde istihdam edildiği takdir ve tespiti ile bu belirlemeye göre talep etmekte haklı olduğu ve ödenmeyen alacaklarının neler ve ne miktarda olduğunun tam olarak tespiti ve 66.327.96 TL alacağın faiziyle birlikte ödenmesi istemiyle idari yargıda dava açmıştır.

ANKARA 15.İDARE MAHKEMESİ: 28.08.2013 gün ve E:2013/1078 K:2013/1105 sayılı kararında "…dava konusu işlemin iptalinin mi yoksa parasal hak olarak tazminin mi istenildiğinin ve hangi idari işlemden kaynaklanan zararın tazminin istenildiğinin açıkça ortaya konulması, dava konusu işlemin tebliğine ilişkin bilgi ve belgelerle işlemin hukuka aykırılık sebeplerinin açıkça ortaya konmak suretiyle iptali istemini içeren dava dilekçesiyle yeniden dava açılması…" gerekçesi ile dava dilekçesinin 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 15. Maddesinin 1. fıkrası (d) bendi gereğince reddine karar verilmiştir.

Davacı vekili yenilediği dava dilekçesi ile, davacının Ankara Büyükşehir Belediyesi'nde istihdam edilmesinin "statü hukukuna tabi olduğu" yolunda Ankara 4. İş Mahkemesi'nin hukuki nitelemesinin uygun görülmesi halinde, davacının davalı belediyede ne surette ve hangi statüde istihdam edildiği takdir ve tespitine ve bu belirlemeye göre talep etmekte haklı olduğu ve ödenmeyen alacaklarının neler ve ne miktarda olduğunun tam olarak tespiti ile fazlasını isteme haklarını saklı tutarak 66.327,97 TL alacağın kanuni faiziyle birlikte davalıdan tahsili istemiyle 30.09.2013 tarihinde idari yargıda yeniden dava açmıştır.

ANKARA 15.İDARE MAHKEMESİ: 10.10.2013 gün E:2013/ 1395 sayılı gönderme kararında "…davacının, 657 sayılı Devlet Memurları Kanununda tanımlanan şekliyle, memur, sözleşmeli personel, geçici personel ve işçi kapsamında bulunmadığı; idareye verdiği bir taahhütnameye istinaden, idareyle arasında bir hizmet ilişkisi kurulduğu; taahhütnamede, ek ders ücretinin hesaplanmasında 657 sayılı Kanunun 176. Maddesinden esinlenmiş olunmasının, davacının kamu personeli statüsünde değerlendirilmesi için yeterli olamayacağı gibi, taahhütnameyi de idari sözleşme haline getirmeyeceği; dolayısıyla, taahhütnameyle kurulan ilişkinin, daha ziyade Türk Borçlar Kanununda tanımını bulan hizmet sözleşmesi niteliğinde olduğunun kabulünde zorunluluk bulunmamaktadır.

Buna göre; davacının statüsü dikkate alındığında ve iş mevzuatından kaynaklanan talepleri gözetildiğinde; uyuşmazlığın, özel hukuk hükümlerine göre görüm ve çözümünde adli yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır…" gerekçesiyle 2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanunun 19. Maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için dosyanın Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesine görevli, Uyuşmazlık Mahkemesi'nce karar verilinceye kadar davanın ertelenmesine karar vererek dosya Mahkememize gönderilmiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE :

Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü'nün, Serdar ÖZGÜLDÜR'ün Başkanlığında, Üyeler: Eyüp Sabri BAYDAR, Ali ÇOLAK, Sıddık YILDIZ, Nurdane TOPUZ, Ayhan Akarsu ve Mehmet AKBULUT'un katılımlarıyla yapılan 30.12.2013 günlü toplantısında:

I-İLK İNCELEME: Dosya üzerinde 2247 sayılı Yasa'nın 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, İdare Mahkemesi'nce anılan Yasa'nın 19. maddesinde öngörülen usul ve yönteme uygun biçimde başvuruda bulunulduğu anlaşılmaktadır. Usule ilişkin herhangi bir noksanlık görülmediğinden esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

II-ESASIN İNCELENMESİ: Raportör-Hakim Filiz BUDAK'ın, davanın çözümünde idari yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Mehmet BAYHAN ile Danıştay Savcısı Mehmet Ali GÜMÜŞ'ün davada adli yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ:

Dava, Ankara Büyükşehir Belediyesi Eğitim ve Kültür Dairesi Başkanlığı tarafından düzenlenen BELMEK kurslarında, imzaladığı Taahhütnameye istinaden "Kırkyama Usta Öğretici" olarak geçici görevli statüde çalışmakta iken 30.06.2012 tarihinde görevine son verilen davacının, iş akdinin haksız feshi nedeniyle, fazlaya ilişkin hakları saklı kalmak üzere, kıdem tazminatı, ücret, eksik ödenen ücret, ücretli izin, ihbar tazminatı ve ilave tediye alacaklarına ilişkin, toplam 25.500.00 TL alacağının, faiziyle birlikte ödenmesi istemiyle açılmıştır.

506 Sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu'nun 2. Maddesinde "Bir hizmet akdine dayanarak bir veya birkaç işveren tarafından çalıştırılanlar bu kanuna göre sigortalı sayılırlar…" denilmiş, aynı Yasanın "Uyuşmazlıkların Çözüm Yeri" Başlıklı 134. maddesinde, "Bu kanunun uygulanmasından doğan uyuşmazlıklar, yetkili iş mahkemelerinde veya bu davalara bakmakla görevli mahkemelerde görülür" hükmüne yer verilmiş; 506 sayılı yasa hükümleri 01.10.2008 tarihinde yürürlüğe giren 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun 106. maddesi ile yürürlükten kaldırılmıştır. 5510 sayılı Kanunun 3.maddesinde; kısa ve/veya uzun vadeli sigorta kolları bakımından adına prim ödenmesi gereken veya kendi adına prim ödemesi gereken kişi sigortalı olarak tanımlanmış; 79.madde ile başlayan Dördüncü Kısmında, primlere ilişkin hükümlere yer verilmiş; 101. maddesinde "Bu kanunda aksine hüküm bulunmayan hallerde, bu kanun hükümlerinin uygulanmasıyla ilgili ortaya çıkan uyuşmazlıklar İş Mahkemelerinde görülür" denilmiştir.

Öte yandan, 4857 sayılı İş Kanununun 1.maddesinde, Kanunun amacının, işverenler ile bir iş sözleşmesine dayanarak çalıştırılan işçilerin çalışma şartları ve çalışma ortamına ilişkin hak ve sorumluluklarını düzenlemek olduğu belirtilmiş; aynı zamanda, bakılan davanın

da konusunu oluşturan "İş Sözleşmesi, Türleri ve Feshi" hususuna Kanunun 8.maddesi ve devamında, kıdem tazminatı, ücretli izin, bildirim süresinden kaynaklanan yükümlülük ve haklara ilişkin hususlara ise Kanunun değişik maddelerinde yer verilmiştir.

Diğer taraftan; 5521 sayılı İş Mahkemeleri Kanununun 1. maddesinde, "İş Kanununa göre işçi sayılan kimselerle (o kanunun değiştirilen ikinci maddesinin Ç, D ve E fıkralarında istisna edilen işlerde çalışanlar hariç) işveren veya işveren vekilleri arasında iş akdinden veya iş Kanununa dayanan her türlü hak iddialarından doğan hukuk uyuşmazlıklarının çözülmesi ile görevli olarak lüzum görülen yerlerde iş mahkemeleri kurulur.

Bu mahkemeler:

A) (Mülga: 18/10/2012-6356/81 md.)

B) İşçi Sigortaları Kurumu ile sigortalılar veya yerine kaim olan hak sahipleri arasındaki uyuşmazlıklardan doğan itiraz ve davalara da bakarlar.

İş mahkemesi kurulmamış olan yerlerdeki bu davalara o yerde görevlendirilecek mahkeme tarafından, temsilci üyeler alınmaksızın, bu kanundaki esas ve usullere göre bakılır.

Fiili ve hukuki imkânsızlıklar dolayısıyla iş mahkemesinin toplu olarak görevini yapamadığı hallerde de yukarıdaki fıkra hükmü uygulanır.

(Ek fıkra: 2/7/2012-6352/39 md.) Birden fazla iş mahkemesi bulunan yerlerde, sosyal güvenlik hukukundan kaynaklanan davaların görüleceği iş mahkemeleri, Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu tarafından belirlenebilir." denilmiştir.

Dosyanın incelenmesinden; davacının, davalı idareye verdiği ve tek taraflı olarak imzaladığı bir taahhütnameye istinaden, Ankara Büyükşehir Belediyesi Eğitim ve Kültür Dairesi Başkanlığı bünyesinde düzenlenen Meslek Edindirme Kurslarında 07.10.2003 ile 30.06.2012 tarihleri arasında, usta eğitici sıfatıyla çalıştığı; Taahhütnamede, ek ders ücretinin, 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 176. maddesi gereğince hesaplanacağı, kursların eylül ayında açılıp haziran ayında kapanacağı, idarece hizmete ihtiyaç kalmadığının bildirilmesi halinde, BELMEK kursları ile ilişkisinin kesileceği hususlarına yer verildiği; 30.06.2012 tarihinde davacının emekli olduğundan bahisle davacının iş akdine son verildiği; davacının, iş akdinin haksız feshi nedeniyle, fazlaya ilişkin hakları saklı kalmak üzere, kıdem tazminatı, ücret, eksik ödenen ücret, ücretli izin, ihbar tazminatı ve ilave tediye alacaklarına ilişkin, toplam 25.500.00 TL alacağının, faiziyle birlikte ödenmesi istemiyle açtığı davada; davalı idarenin, davacının 657 sayılı DMK kanunu kapsamında ek ders ücreti karşılığı çalıştırıldığını, statü bakımından işçi olmadığını, 657 sayılı Yasaya tabi olması nedeniyle davanın idari yargı yerinde görülmesi gerektiğini ileri sürdüğü anlaşılmıştır.

Somut durum dikkate alındığında, davacının; 657 sayılı Devlet Memurları Kanununda tanımlanan şekliyle, memur, sözleşmeli personel, geçici personel ve işçi kapsamında bulunmadığı; idareye verdiği bir taahhütnameye istinaden, idareyle arasında bir hizmet ilişkisi kurulduğu; taahhütnamede, ek ders ücretinin hesaplanmasında 657 sayılı Kanununun 176. maddesinden esinlenmiş olunmasının, davacının kamu personeli statüsünde değerlendirilmesi için yeterli olamayacağı gibi, taahhütnameyi de idari sözleşme haline getirmeyeceği; dolayısıyla, taahhütnameyle kurulan ilişkinin, daha ziyade Türk Borçlar Kanununda tanımını bulan hizmet sözleşmesi niteliğinde olduğunun kabulünde zorunluluk bulunmaktadır.

Buna göre; davacının statüsü dikkate alındığında ve iş mevzuatından kaynaklanan talepleri gözetildiğinde; uyuşmazlığın, özel hukuk hükümlerine göre görüm ve çözümünde adli yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır

Açıklanan nedenlerle, Ankara 15. İdare Mahkemesi'nin başvurusunun kabulü ile Ankara 4. İş Mahkemesince verilen görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

SONUÇ : Davanın çözümünde ADLİ YARGININ görevli olduğuna, bu nedenle Ankara 15. İdare Mahkemesi'nin başvurusunun kabulü ile Ankara 4. İş Mahkemesi'nin 01.03.2013 gün ve E:2012/1015 K:2013/291 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA, 30.12.2013 gününde OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.